

Nr 87

Av herr Rimmerfors m. fl, om anslag till S:t Lukasstiftelsen.

S:t Lukasstiftelsen, som är en sammanslutning av läkare, sjuvårdare och lekmän, inom vilken direktor Göte Bergsten, känd för sina insatser på människovårdens område, var verksam till sin död 1954, bedriver sedan mer än tio år tillbaka en hjälpverksamhet med sikte på människovårdens tre grundformer — den kroppsliga, den själsliga och den andliga. Denna verksamhet utövar stiftelsen genom anlitande av:

a) medicinsk sakkunskap, varöver stiftelsen förfogar dels direkt genom läkare inom sin egen ledning och bland sina medlemmar, dels indirekt genom utomstående läkare, till vilka stiftelsen kan hänvisa med stöd av sina relationer och sin allmänna erfarenhet;

(Till undvikande av missförstånd må framhållas, att stiftelsen icke lämnar direkt behandling av kroppslig sjukdom, men den hänvisar hjälpsökande, som befinner sig eller kan antagas lida av kroppslig sjukdom, till läkare eller sjukhus.)

b) psykologisk sakkunskap, som förmedlas av utbildade psykiatrer, psykoterapeuter och psykologer, verksamma både inom och utom stiftelsen;

c) sjuvårdande verksamhet, i allmänhet meddelad av häri särskilt utbildade eller eljest erfarna personer, knutna till stiftelsen.

Genom sin verksamhet åsyftar stiftelsen framför allt att hjälpa människor, som befinner sig i själsliga konflikttillstånd och livsåskådningskriser eller som lida av neuroser eller av anpassnings- och samlevnadsproblem, kort sagt människor som ha personliga svårigheter av olika slag, vilka de ej själva förmå lösa. Religiös propaganda bedrivs ej inom stiftelsen. Sitt syftemål söker stiftelsen förverkliga bland annat genom rådgivningsverksamhet i enskilda samtal med hjälpsökande, föredragsserier, samlingar i form av s. k. retreatter samt kurs- och utbildningsverksamhet, avsedd för präster och pastorer, läkare, praktiskt verksamma psykologer, kuratorer, personalkonsulenter m. fl.

En så betingad och inriktad samverkan mellan olika fackmän, som här angivits och som kräves i ett mentalhygieniskt och sjuvårdande psykologiskt arbete av denna art, torde åtminstone i organiserad form sakna motstycke i vårt land och sannolikt även i Europa.

Stiftelsen består för närvarande av cirka 1 100 medlemmar, av vilka de flesta äro sammanslutna i sju lokalavdelningar, nämligen i Stockholm, Göteborg, Uppsala, Västerås, Borås, Halmstad och Jönköping. Sitt säte har stiftelsen i Stockholm, med lokaler vid Rådmansgatan 69.

Huvuddelen av sin verksamhet utövar stiftelsen från sitt institut för självård och psykisk rådgivning, vilket är förlagt till samma adress. Där mottagas även de hjälpsökande. Största delen av dessa kommer på eget initiativ, men en stor del remitteras till institutet från sjukhus såväl i Stockholm som i landsorten, från sociala institutioner, pastorsämbeten och frikyrkoförsamlingar. De flesta hjälpsökande höra hemma i Stockholm med omnejd, men många komma från andra delar av landet. Stiftelsen vakar över att de självårdspsykologer, som arbeta vid institutet, ha specialkompetens och äro inställda på att samarbeta med läkare.

Sedan år 1952 driver stiftelsen ett gästhem i Dalarö med plats för 25 gäster. Hemmet är framför allt avsett för människor, som utan att vara direkt sjuka behöva en tids vila och avkoppling i en miljö av stillhet och lugn. Andlig vård och psykisk rådgivning lämnas av specialutbildade självårdare från institutet, vilka ha regelbundna mottagningar på hemmet minst två dagar i veckan. Till hemmet hänvisas ofta konvalescenter av läkare och kuratorer vid sjukhusen. Genom bland annat en särskild frisängsfond skapas möjligheter att bereda även obemedlade eller mindre bemedlade personer tillfälle till en tids vistelse på hemmet.

Som ovan anförts utövar stiftelsen även en särskild kurs- och utbildningsverksamhet. Denna, som huvudsakligen drives genom institutet, är avsedd att giva en särskild utbildning åt personer, som redan äro verksamma inom praktisk yrkesverksamhet på människovårdens område. Som elever kunna antagas läkare, präster och pastorer, socialarbetare, praktiskt verksamma psykologer och andra personer i människovårdande eller socialvårdande arbetsuppgifter. Examen avlägges i följande ämnen: psykologi, neurologi, psykiatri, neuroslära, psykoterapi, självårdspsykologi och självårdslära.

Stiftelsens verksamhet har hittills finansierats på följande sätt:

a) genom besöksavgifter till institutet. Dessa, som hittills varit frivilliga, uppgå till genomsnittligt cirka 7 kronor per besök. (Obemedlade personer lämna i regel ingen avgift.)

b) genom medlemsavgifter; även dessa äro frivilliga. De uppgå genomsnittligt till cirka 7 kronor per medlem och år.

c) genom avgifter till kurser, seminarieövningar och föreläsningar, kollekt vid föredrag o. d.

d) genom gåvor och insamlingar från medlemmar och utomstående personer samt genom anslag från stiftelser, institutioner m. m.

Inkomstkällorna enligt a)—c) äro helt otillräckliga och kunna icke täcka ens hälften av stiftelsens och institutets utgifter.

Gästhemmets ekonomi, vilken är skild från stiftelsens och institutets, beräknas icke kunna lämna något bidrag till finansieringen. Icke heller kan något väsentligt bidrag beräknas komma från lokalavdelningarna, vilkas ekonomi även uppgives vara blygsam. En särskild insamlingsverksamhet för inrättande av gästhem och sjukhem, den s. k. landsinsamlingen, har annat syfte än att skaffa fram medel till stiftelsens och institutets löpande utgifter.

Drygt hälften av stiftelsens utgifter måste därför bestridas genom inkomstkällor enligt d) här ovan.

Att förståelsen för och uppskattningen av stiftelsens verksamhet är stor, därom vittna de bidrag, som under årens lopp lämnats av enskilda personer och stiftelser. Från Stockholms stad har för åren 1953—1955 lämnats ett årligt anslag å 10 000 kronor, varjämte kungl. pensionsstyrelsen år 1954 anslagit ett belopp på 15 000 kronor till viss ombyggnad av gästhemmet. Stor offervilja präglar även stiftelsens medlemmar och medarbetare, vilket bland annat framgår därav, att av dem som arbeta inom stiftelsen — fränsett de anställda — endast ett fåtal uppbär ekonomiskt vederlag. Där sådant förekommer, är detsamma som regel betydligt lägre än vad vederbörande kunnat uppna i det vanliga förvärvslivet.

Den med åren utvidgade verksamhet, som blivit följden av att stiftelsen och dess institut kontinuerligt ställes inför ökade krav, allteftersom dess verksamhet blivit mer känd och uppskattad, medför behov av ökade ekonomiska resurser för stiftelsen och dess institut. Framför allt är det den omständigheten, att fast anställda personer och fast knutna medarbetare i större omfattning än tidigare måste användas i stiftelsens tjänst, som för närvarande och för framtiden ställer avsevärt större krav på dess ekonomi. För år 1955 föreligger sålunda ett budgeterat underskott på över 37 000 kronor.

Det är därför icke möjligt för stiftelsen att bedriva sin verksamhet i den omfattning som vore erforderlig och önskvärd, om icke ytterligare inkomstkällor kunna tillskapas. Med hänsyn till det utomordentligt behjärtansvärda syftet med stiftelsens verksamhet, människovård och utbildning i människovård, torde det få anses vara av stort allmänt intresse, att stiftelsen får fortsätta och om möjligt utvidga sitt arbete. Det ligger nära till hands att ställa stiftelsens verksamhet och syftemål i samband med det förslag till lag om socialhjälp m. m., som socialvårdskommittén utarbetat och som är avsett att föreläggas innevarande års riksdag. Den hjälp som detta lagförslag åsyftar ligger väl i linje med stiftelsens verksamhet.

Med hänvisning till det anförda föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta om ett årligt anslag till stiftelsen på 25 000 kronor att utgå från och med innevarande år.

Stockholm den 21 januari 1955

Einar Rimmerfors

Elis Håstad

Ivar Johansson

Mysinge

Carl Hoppe

Filip Kristensson

Gerda Höjer

Helga Sjöstrand

Waldemar Svensson

Axel Gustafsson

Ljungskile